

## CENTENARI D'EN BEETHOEN

### Testament de Heiligenstadt

Per a Carl i Johann Beethoven, germans meus.

O homes, que me feis passar per mal entranyat, boig, o misantrop, que sou d'injusts per a mi! No sabeu les raons secretes que me fan semblar així! El meu cor i el meu esperit eren enclins desde la meua infància al dolç sentiment de la bondat. Sempre som estat disposat a accomplir gran accions. Però, pensau tan sols quin és el meu estat horrible, enganat per metges incompetents molts anys, en l'esperansa de una milloria que no ha arribat mai i finalment obligat a considerar la perspectiva d'una malaltia que el manco que necessitaré molts anys per curar, si és que a curació no és del tot impossible. Vaig neixer amb un temperament ardent i actiu, accessible, inclòs a les distraccions de la societat. I me trob obligat a viure tot sol i separat dels homes. Si alguna vegada volia sobreposar-me, com topava tot duna durament amb la trista experiència, sempre renovada de la meua desgracia! Lo pitjor, és que no podia cridar els homes: Parlau més alt no vos sent perquè som sord! Com podria anar a revelar a la gent la flaqueja d'un sentit, que hauria de ser perfecte en mi, i que jo havia tengut altre temps amb un gran perfecció segurament atança la per poca persona del meu ofici. — I, aralo, jo no m'hi puc conformar! Perdonau-me idó, si me veis viure solitari quant m'agradaria tan estar amb la vostra companyia. La desgracia m'afecta doblement, car a ella deu ésser desconegut. Me está privat cercar la distracció en la societat dels homes, en les confidències mútuas. Sol, tot sol, ben tot sol. No me puc riscar a anar pel món malgrat sentir-ne una necessitat imperiosa. He de viure com un proscrit. Si qualche vegada vaig a alguna reunió ho fas pres de una morta angouxa de por d'exposar-me a que se noti el meu estat.

Vet-aquí sis mesos que fa que visc al camp. El meu sabi metge em recomanà el cuidar tot lo possible els meus oïts, va davant de les meves intencions. Amb tot, amb la inclinació per la vida sociable qualche vegada me som deixat arrastrar i he cercat la companyia. Mes, quina humiliació, quant devora meu hi havia colqu un que sentia un fabiol so nant lluny i jo no sentia res, quant s'en fien cantar un pastor i jo tampoc el sentia! Aquestes experiències me desesperaven i faltà molt poc per que acabàs per mi mateix la meua vida tan ingrata.

Es l'art, l'única que m'ha sostengut. Ah, m'era imposible deixar el món sens complir la tasca a que me sentia obligat. I aixís prolongava aquesta vida miserable, — vertaderament miserable, — d'un cos tan irritable que al menor canvi passava d'un estat bo a un de lo pitjor que pot existir! — *Paciència!* Així heu diuen i la paciència és lo únic que me pot servir de guia. — Jo esper que serà durable la meua resolució de resistir fins que vulguin les Parcas inexorables rompre el fil de la meua vida. Potser així m'anirà millor, pot ser no jo estic disposat. A vint i vuit anys forsat de ser filòsof aixó no és cosa fàcil, i és cosa més dura encara per l'artista que per cap altre home.

Divinitat, tu veus fins al fons del meu cor, i el conèixes i saps que ni an dins ell gran amor per els homes i grans desitjos de fer el bé. Homes! Si qualche dia llegiu aixó, pensau que heu estat injusts per mi; que el desgraciat es consola trobant un altre desgraciat, com ell, que malgrat els obstacles de la naturalesa ha fet tot lo que ha pogut per ser admetut al rang dels artistes i dels homes superiors.

A voltres, germans meus, Carles i Joan, vos encarrec que tot duna que sia mort pregueu al professor Schmidt si encara viu, que descriga la

meua malaltia i a la meua història clínica, afegiu-hi aquesta lettra, a fide que al manco, després de mort el mon es reconcilli amb mi. — Al mateix temps vos reconeça tots dos per hereus de la meua petita fortuna, si és que es pot anomenar així lo que tenc. Repartiu-la-vos lealment, servau-vos sempre d'acord i ajudau-vos un a l'altre. El mal que m'heu fet voltres el sabeu i ja fa molt de temps que el vos he perdonat. A tu, Carles, te don les gràcies per la devoció que m'has mostrat aquests darrers temps. Vos desitg una vida més feliç i més exempta de cuites que lo que ha estat la meua. Recomanau a n'els vostres infants la virtut; sols ella és la que pot fer feliç, no els doblers. Vos parl per experiència. Ella és la que m'ha sostengut en la meua misèria.

— Adeu, i estimau-vos. — Don les gràcies a tots els meus amics, particularment al príncep Lichnowski a n'el professor Schmidt. — Desitg que pogueu conservar els instruments del príncep L. Però que aixó no siga causa de discussió per voltres. Si vos pogu ren servir per alguna cosa, be, sino venen los tolduna. Que seria de feliç si encara dins la tomba vos pogués ser útil!

Si així fos aniria alegre davant la mort. — Si ella arriba abans de que, hagi pogut descampellá les meves facultats artístiques per complert, desitjar la, — mal grat el meu dur desti retornar-la tot lo possible. Però, així tot estiré content. No ve a deslliurar-me d'un partir sense terme? Vina, quant vulgués, que t'esper tranquil. — Adeu, i no m'oblideu del tot quant siga mort; merec que pensau amb mi perquè molt sovint he pensat en voltres durant la meua vida i he fet lo possible perquè fossiu felices. Que pogueu ser sempre molt feliços!

Ludwig van Beethoven  
Heiligenstadt, 6 de Octubre de 1802.

Per als meus germans Carles i Joan, per llegir i executar després de la meua mort.

Heiligenstadt, 10 de Octubre de 1802. Te dic adeu, i ben tristement per cert. — L'esperansa que tenia de curar al manco una mica, ja no és possible conservarla. Com cau en ise

co. seguit a l'edifici, a partir d'aquí, s'essecala la nova esperança. Casi m'en vaig tal com som vengut. — Fins el coratge altíssim que me sostenia als bells dies d'estiu s'es evaporat. — Oi Providència, donau-me per una sola vegada un dia de pura alegria! Hi ha tant de temps que la resonància profunda de la verdadera joia m'és extranyal — O, quant Déu meu, la podré sentir en el temple de la naturalesa i dels homes? — Mai? — No! — Fora massa crudell!

Tr. J. S.

## En la Caixa Rural

CONFERENCIA DE D.  
JAUME PUIG

Seguint la tanda de conferències sobre qüestions catòlico-socials que inicià el Rt. P. Cerdà T. O. R. diumenge passat a les 7 en donà un altre D. Jaume Puig, Redactor del Correu de Mallorca. La sala d'actes de la Caixa Rural s'omplí de gom en gom, ocupant la presidència, les autoritats, Batle, Rector i jutge i molts de membres dels Consells de la Caixa. Sense presentació, per haver ja parlat algunes vegades en ja nostra vila, el conferenciant s'alsà i feu un parlament de més d'una hora, ple, concís, sense efectismes, i reblert de sàbia i santa doctrina venguent a dir:

Que actualment, la massa dels Catòlics pràctics de l'antiga escassetgen; no son ja com ells els qui pugen avui en dia. Els que nos hi sentim hem d'estar alerta a desprestigiari lo que'ls avantpassats nos han deixat.

Per haver hi entre'ls catòlics un criteri tant baix el laïcisme s'introdueix solapadament i dona pena veure les heregies que professen no els impiós sino els catòlics. I essent sa religió lo únic necessari, tant essencial per l'ànima com l'aire per la vida corporal, no l'hem de malmenar com hu fan aquells catòlics, qui van a l'església per costum i assisteixen a les cerimònies religioses com per moda. A la religió no l'hem de servir just dins l'església sinó també part defora en el treball, en el descans, en el divertiment; ha de aménar tota la nostra vida.

— El motiu de tantes inconseqüències és la falta de cultura, de instrucció religiosa i aquesta s'

ha de fonamentar precisament en l'Evangeli i en el Catecisme.

Molts tenen tota sa esperança posada en tantíssimes obres d'acció social com avui se fan, però sense vera instrucció de part de cada un, totes elles perden gran part de sa eficàcia. Molts de catòlics lletgeixen, però molts n'hi ha que mai s'han preocupat de llegir l'Evangeli que tot cristià deu coneixe, com deu també procurar profundisar en el Catecisme.

Els catòlics han de ser catòlics sempre i hem de voler que catòlica siga la família, la societat i l'administració pública. Creis qu'ara se governa a lo catòlic, qu'aqueix sentir és el directriu de la manera de ser polític-social de les nacions catòliques d'Europa?

Falta l'home catòlic, qu'es la materia prima, i bàssica de la societat catòlica. Aquest ha de ser ho en son estat, sia pare, sia fill i ha d'ajustar sa conducta a l'ideal excusant-se no sols de coses il·lícites, sino de certes lícites, per donar bon exemple.

El patró ha de mirar al obrer com a germà i aquest ha de respectar aquell i mirar pels seus interessos i fins en quant al civisme i al partiotisme sempre han d'estar bassats en la religió.

Els pares i les autoritats deven prohibir les lectures pornogràfiques i impies i, per desgracia tant avui abunda per tot. Per tot entren i els Kioscos de les ciutats en son un pudrimener, i això no sols en llibres sinó en folletons i periodics.

Un catòlic, no sols no ha de admetre ni lletgir prensa pornogràfica o impia, sino ni fins aquella neutra que d'una manera solapada infiltra el veri i perverteix als lectors,

Fa l'orador un resum constructiu qu'es lo que n'han de treure els qu'escolten, lleigeix un fragment d'una Carta del Papa Pius X a un Rector d'Itàlia sobre el mal que fa sa premsa neutra i diu que val més en totes les entitats catòliques esser pocs i bons, de bon tremp, sincers, bons de ve, que essers molts de mitjes tintes, i acaba donant una floreta franciscana, ja que no li fou possible venir a fer la conferencia que se

hi celebrava, posant l'exemple del Sr. Francese que dugué tant bella i íntegrament a la pràctica els consells de l'Evangeli.

Al final fou l'orador molt aplaudit i felicitat.

## JUNTA GENERAL

Dissapte 11 del corrent la tengué la secció de Socors Mútuos En ella se reelegiren casi tots els qui cessaven i entrà de vocal nou D. Juan Gelabert (a) Jaumi.

S'aprová el balanç que donà aquest resultat.

S'han pagades a malalts desde que se fundà l'any 1921 787 pts. Cuotes que s'han cobrades 3.284'90 Efectiu que té avui la conta de subsidis a malalts 2398'59 id. el de viaticats i difunts 303'33.

— — —

Desitjant estendre lo posible aquests beneficis al major n.º d'artanenc se crida una reunió de propaganda per demà a les 7 i mitja del capvespre.

## Son Servera

Dissapte 12 del corrent els mossos que perteneixen a la quinta del 1927 acordaren d'anar a cassar per fer una rissa tots junts. Tot lessia enhorabona.

CARNAVAL — Enguany els derrers dies són molt aprofitats pel jovent que dona broma a les totes i organisen qualche vetlada amençada per les típiques «ximbombes».

ESTAT SANITARI — Fora dels malalts crònics no hi ha indisposicions de gravetat.

Corresponsal

## RELLIGIOSES

Demà a l'hora acost m' tindrà lloc la Comunió general de les Mares Cristianes.

A les 10 Ofici Major de Dominica amb exposició de Nostre Amo i processó de reserva.

El Dijous llarde també heí haurá exposició del Santíssim Ofici Major i al capvespre els exercicis de desgravi com els demés anys.

### CONVENT.

Demá celebrarà la Comunió general dels Tercieis al hora de costum.

El Dijous llardé també s'hi celebraràn els actes de desgravi que se acostumen.

### LLADRES

Dimecres la Vda de En Juan Recuit (a.c.s.) tengué a dinar un nebot seu que amb un altre jove vesí de Palma havien vinguts a veurerla i als quals ella obsequià així com pogué. Al capvespre se despediren, diguent ella que s'en anava a fora-vila i ells que s'en tornaven a Ciutat; però aquests abans de fer-ho, aprofitaren s'absència d'ella per entrar per una cotxeria veinada, amb una llima foradaren i obriren una porteta que dona a casseva, i li robaren 25 duros i la capsa de les alagues qu'eren moltetes; i deixaren, la casa, robes i mobles, tot desarreglat i partiren cap a l'estació del tren, però com el darrer, el de les 4 j, havia partit, no haguen ni altre partiren a peu cap a Manacor.

Al regresar la tia, trobá amb esglai totes les senyes d'haver-li entrat a caseva i en vista del robeo, sense sospitar qui pogués se cridá als veinats, se doná part a Guardia civil i se comensoren les averiguacions. Sospitantsipodien esser els dos joves dits una parella sortí amb un automovil i les detengueren dins St. Llorens des Cardesar les tornaren a la villa, aont confessaren el delict i les ocuparen encare tot lo robat Foren immediatament tancats a la presó, entregats després al Sr Jutge el qual les ha pres varies declaracions i conduits a Manacor.

### Son Servera progressa

Una de les qualitats que més [dis-  
rí és sens

dupte l'amor al treball. Són en gran nombre els veïns d'aquest poble que en arribar a certa edat per la seva bona posició, podrien alliberar-se del treball quotidià del camp; mes és tanta la diligència i afició que teneb a l'agricultura que s'empagairien d'estar mans fentes o entreteguts amb inútils passatemps.

Qualsevol qu'hagi visitat aquesta tan pintoresca com agradable vila que s'extén a la falda del Puig de la Font i a curta distància de la mar mar, haurá tengut ocasió d'admirar l'estat florent de la seva agricultura, la vegetació exuberant de que està rodetjada i la laboriositat de sos moradors. En aquest temps, en que l'ametlerá apareix tot florit, no's pot trespasar pel camp sense sentir el perfum agradable que despideixen les flors i contemplar els sembrats verds i esponerosos que puja la terra ben asonada per les recents plujes.

Qu'heu és d'hermosa la naturale salit amb quin gust i afany els serverins estimulats pels gros rendiment que dona la terra ben conrada, fan magnífiques plantacions d'arbres qu'arribarán a constituir una font de riquesa abundantíssima i el mateix temps ferán del nostre terme un deliciós verger!

Amb tot lo dit, qu'és una realitat volem demostrar que Son Servera prospera, i progressa, precisament perque sab treballar, i el treball, com ja tothom sab, és una llei imposada per Deu a l'home desde el principi del mon, sense la qual no's pot adquirir fortuna ni glòria.

Mes, dirá el lector, si a n'aquest gran progrés material no hi va unida la corrent del progrés intel·lectual qu'ha de cuidar d'ordenar be el treball, de perfeccionar-lo i intensificar-lo més i més mediant els invents de les màquines; si els serverins de provits de tota noció de cultura i instrucció son uns ignorantsts, màrtirs i esclaus del camp, no progressen en relació amb els demés pobles.

A tot aixó jo respondré sensillament que Son Servera aixeca un meravellós temple an el Senyor, que construeix un grandíol local-escola, que te establertes i amb actiu funcionament les associacions Sindicat Agrícola, Caixa Rural, Segur del bestiar, Cultura serverense, i altres menos importants, encaminades totes elles al progrés intel·lectual i material dels associats. I un poble que construeix temples i aixeca escoles és un poble la religió i l'educació del qual ningú posará en dubte; és un poble d'ont per força han de desaparèixer l'ignorància, la misèria, l'injustícia i el delict.

Juan Servera Sard.

## REGISTRE

### NAL. AMENTS

Dia 7 Bernat Gili Carbonell fíy d'Antoni (a) Comuna i Magdalena (Marianda).

Dia 13 - Catalina Oliver Fuster, fíy d'en Miquel Moma i Na Agustina.

Dia 13 — Jaume Roca Segura fíy d'en Miquel des Muli Nou i de Na Elianor Guixor a.

Dia 17 — Miquel Maria Carrió fíy d'en Pep Maria de Sa Tafona i Magdalena Valenta.

### MORTS

Dia 14 — Bartomeu Galmés Carrió (a) Servera de 22 mesos fíy d'en Tomeu Serveri i de Na Antonina Balaguera d'Atrepsia.

Matrimonio

### MATRIMONI

Dia 19 Pere Nicolau Barceló (a) Llorensi de Carossa amb Catalina Jaume Canel (a) Pistoia, fadrins.

## CARTA OBERTA

Sr. Director de LLEVANT

Muy Sr. mío: Sentiría molestar a Vd en lo más mínimo; pero la invitación que esa Redacción hizo, en la editorial del primer número de este año, a que expusiese cada cual su opinión sobre las obras municipales y gestión del Ayuntamiento, con la seguridad de que se-ria bien acogido, por parte de Vd. me induce a exponerla en un asunto que ha- cetiempo veo con cierto pesar, por con- siderarlo como una injusticia. Es este el asunto de las cloacas. No me refiero a la leuitud con que vienen haciéndose, que da motivo a comentarios, sino la injusticia que, a mi ver, se comete con una parte del pueblo. Y voy a decir- co sin embages.

Durante unos años, bastante lejanos ya, empezó el Ayuntamiento la cons- trucción de cloacas por las calles má- céntricas de las población y, cargó al erario municipal el coste total del tan útil mejora. Mas suspendióse por a- gunos años la construcción de las mis- mas, y al emprenderse de nuevo, precisamente, en los barrios menos céntricos, los vecinos que quie- ren disfrutar de tal mejora tie- nen que pagar parte del coste de su bolsillo particular, además de la

parte al cuota que llevan pagada con la cuota contributiva común ¿Es esto justo? ¿No tienen razon los vecinos que exponen sus quejas sobre esto aunque no se atrevan a que se publiquen?

Si alguien cree que estoy equivocando y que lo estan también aquellos con razones tiene que demostrarlo.

Agradecido a su deferencia, queda Sr. Director a sus ordenes su afmo S. S. q. e. s. m.

Aliatar.

#### NOTA DE LA D.

Accedim gustosos a la publicació d'aquesta carta i ho serem gustosos, com diguerem, amb la seva evolució tendent a posar en dar punts d'aptos de la Administració municipal, com feim a sebrar també a qualsevol regidor que aquestes columnes esten a disposició seua per la defensa de sa gestió.

## De CANOSTRA

### DEL TEMPS

Cada dia de la setmana passada ploqué, com també dijous decapvespre feu una brusca, prima que reblent el fanc que deixaren les plujes anteriors. Els demés dies d'aquesta han estat bons, encare que els oratges són frets.

Avui decapvespre se posa d'aigo i fret.

### ESTAT SANITARI

Seguim la bona temporada, pers que fora dels costipats benigne (encara n'hi ha qualcún) no se contenen malalties de gravetat. Dijous a vespre fou viaticat l'amon Deyá vey, es paneré del carrer Nou.

### NIN MORT

Desde'l seu naixement pujava delicadó el fiyet Bartomeu Galmés de'n Serverí i Na Bale-

guera i el Carrer de Vilanova. dia 14 morí. Nostr condol als pares.

### CASAMENT

Avui dematí s'han casats En Pedro Nicolau Barceló Llorensf, de Carrossa amb Na Catalina Jaume Canet (a) Pistola. Sia enhorabona i Deu les deixi estar molts anys plegats.

### NOU COL·LEGI

Acaba d'apareixe en la villa de Sa Pobla un nou setmanari que du per nom *El Terruño* i surt amb el laudable fi de aixecar el nivell moral i intel·lectual de la seva vila. N'és son Director D. Josep Pastor al qual agraim la seva salutació i oferiment, tot desitjant a *El Terruño* llarga vida i amb el qual deixam establir el canvi.

## Disponible

**AGENCIA DE ARTÁ A PALMA**  
I VICEVERSA DE  
**ANTONI GILI (A) COMUNA**  
Y  
**BME. FLAQUER (A) MANGOL**  
SERVEI I DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA  
DE PREUS  
ENCARREGS A DOMICILI  
Palma -- Banch de S'oli, 24  
DIRECCIO Artá-Can Mangol, Angulo  
- Can Comuna Centro

## GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA  
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS  
PER POLLS, I PONDONES, INCUBADORE  
RES, ANELLES, PLANS I CONSULTES  
- CONSELL-MALLORCA -

## ALMACENES ATONS

DE  
**RAFAEL FELIU BLANES**  
CALLE DE JALME II. 39 i 49  
**Palma de Mallorca**  
SASTRERIA PARA SEÑORA  
Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES  
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

### Ensalnades i panets

En lloc se troben millós que a la  
**PANADERIA Victoria**  
ES FORN NOU  
DEN

### Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobaren sempre pans  
panets, galletes, bescuits, rollets, i tota  
cas de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX A DOMINI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

### ¿VOLEU ESTAR BEN SERVITS?

## EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es costat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma nº..

## LAS NOVEDADES

### Tejidos

### Mercaderia

### Perfumeria

### DE JUAN VICENS

CALLE DE ANTONIO BLANES 38

### Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

## SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.  
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol nº 8.

Id Son Servera nº 12 } ARTÁ.

## NAUMAN

## MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas  
paracoser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

## CAN GANANSI